

Routekaart Groningen CO₂-neutraal

Inwonerspanel Groningen Gehoord

OIS Groningen
Februari 2024

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek	3
1.2 Opzet van het onderzoek	3
2 Respondenten en achtergrondkenmerken	4
2.1 Respons	4
2.2 Leeftijd	4
2.3 Woningtype	5
2.4 Gebiedsdeel	5
Resultaten	7
3.1 Verduurzaming	7
3.2 Energiebesparing	10
3.3 Bouwen	12
3.4 Energie opwekken	13
3.5 Participatie	16
Colofon	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

De gemeente Groningen wil in 2035 CO₂-neutraal zijn. In 2018 heeft de gemeente in beeld gebracht hoe dit doel in 2035 bereikt kan worden, wat is vastgelegd in de Routekaart Groningen CO₂-neutraal 2035. In deze routekaart staan ook tussendoelen beschreven voor 2023. Daarom staat de gemeente eind 2023 stil bij wat er tot nu toe is bereikt en of de routekaart nog actueel genoeg is om het einddoel in 2035 te bereiken.

Voor een herijking van de Routekaart wil Team Energie van de gemeente Groningen meningen en behoeften van Groningse inwoners ophalen. Zij wil in kaart brengen hoe inwoners tegenover een CO₂-neutraal Groningen staan. Daarnaast wil Team Energie graag inzicht in hoe inwoners een CO₂-neutraal Groningen willen bereiken. Daarom heeft Team Energie Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen (OIS) van gemeente Groningen gevraagd het inwonerspanel vragen te stellen over een CO₂-neutraal Groningen.

1.2 Opzet van het onderzoek

Een online vragenlijst is voorgelegd aan het inwonerspanel Groningen Gehoord. Het inwonerspanel bestaat uit een grote groep inwoners van de gemeente Groningen die hun e-mailadres hebben gegeven om mee te werken aan internetonderzoeken van Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen. Momenteel telt het inwonerspanel circa 11.000 leden. De vragenlijst is op 27 november verstuurd en stond twee weken open voor respons. Na één week is een herinneringsmail gestuurd.

Daarnaast is de vragenlijst verspreid op sociale media en nieuwsbrieven van de gemeente Groningen. Ook hebben medewerkers van team Energie op straat geënquêteerd. Dit bood ook niet-panelleden de mogelijkheid om de vragenlijst in te vullen en hun mening te geven.

Met circa 11.000 leden, in alle leeftijdsgroepen vanuit de hele gemeente, geeft het inwonerspanel Groningen Gehoord een adequaat beeld van de mening van inwoners van de stad. Wel moet worden opgemerkt dat voor het inwonerspanel geen aselechte steekproef van alle bewoners is getrokken. Elke inwoner kan lid worden van het inwonerspanel. Het gevolg is dat sommige groepen inwoners zijn oververtegenwoordigd en andere ondervertegenwoordigd. Dit neemt niet weg dat het inwonerspanel een zeer bruikbaar instrument is om in korte tijd de mening van een aanzienlijke groep inwoners van de gemeente Groningen te peilen.

2 Respondenten en achtergrondkenmerken

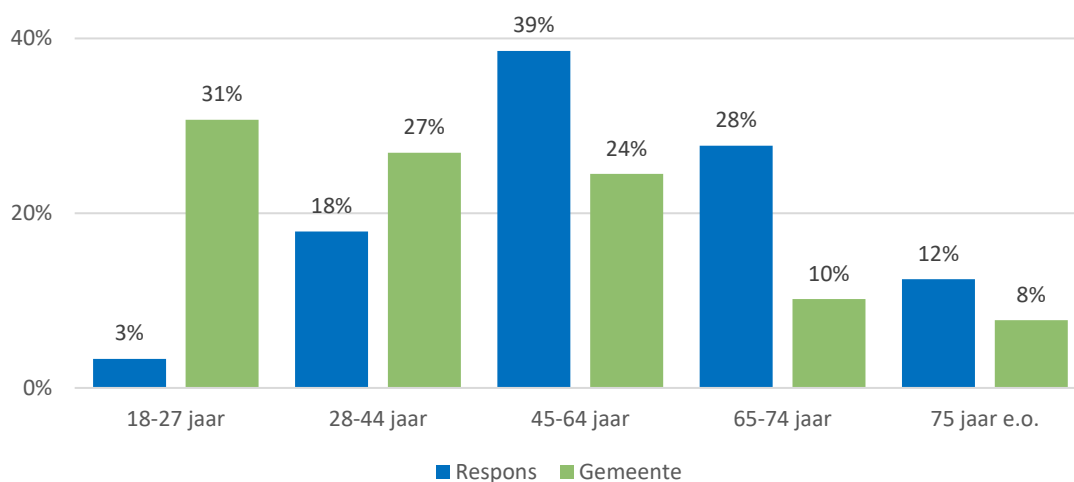
2.1 Respons

In totaal is de vragenlijst door 4.662 inwoners (deels) ingevuld. Via het panel hebben 4.304 inwoners meegedaan (responspercentage: 39%). Daarnaast zijn er nog 358 inwoners die via de open link hebben deelgenomen. Niet alle respondenten hebben alle vragen beantwoord, vandaar dat het aantal respondenten per vraag kan verschillen.

2.2 Leeftijd

Figuur 1 toont de verdeling van respondenten naar leeftijd. De figuur geeft ook de verdeling van alle inwoners in de gemeente Groningen (de populatie) naar de leeftijdsgroepen weer. Zoals te zien is in de figuur is er een grote ondervertegenwoordiging van jongeren. De oudere leeftijdsgroepen zijn daarentegen juist oververtegenwoordigd in de respons.

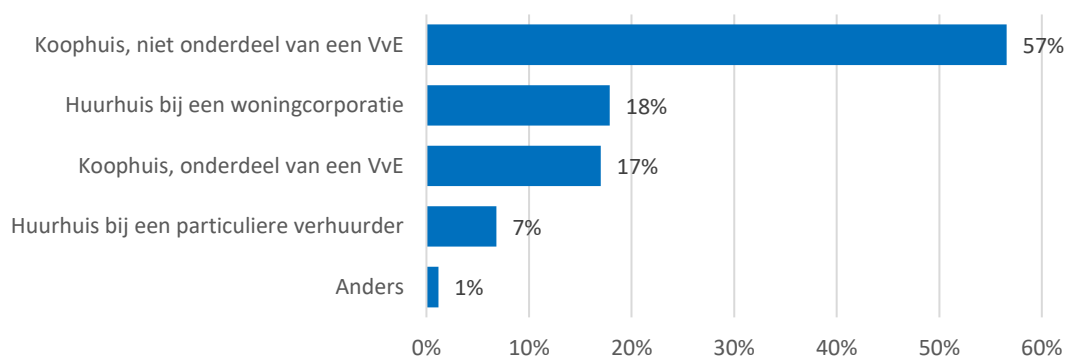
Figuur 1: Verdeling respons (n=4.424) naar leeftijd, vergeleken met verdeling 18-plussers in de gemeente Groningen (n=203.571)

2.3 Woningtype

Figuur 2 toont de verdeling van respondenten naar type woning. Uit deze figuur blijkt dat meer dan de helft van de respondenten (57%) een koophuis heeft dat geen onderdeel is van een Vereniging van Eigenaren (VvE). Daarnaast heeft 17% een koophuis dat wel onderdeel is van een VvE. Verder heeft 18% een huurhuis bij een woningcorporatie en 7% een huurhuis bij een particuliere verhuurder. In totaal geven 52 respondenten (1%) aan dat ze in een ander soort woning wonen.

Figuur 2: Verdeling respons (n=4.440) naar woningtype

2.4 Gebiedsdeel

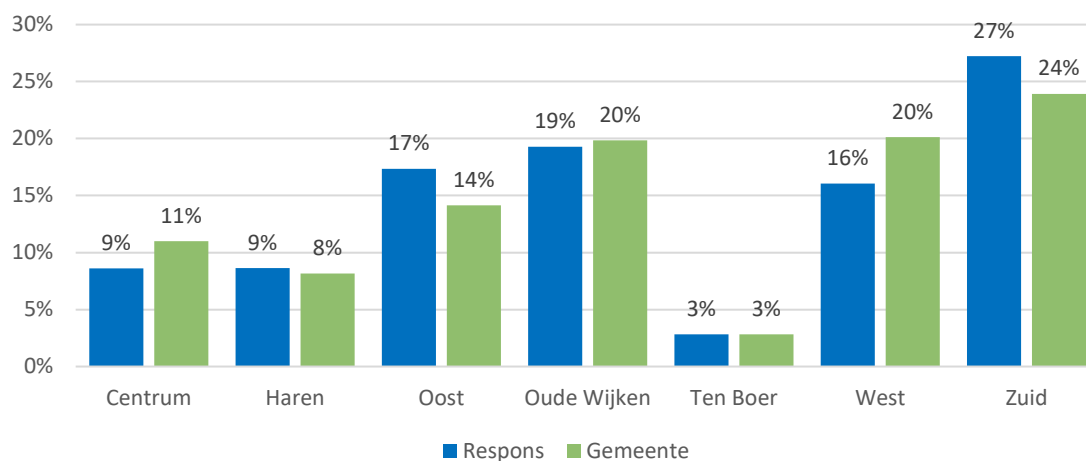
In totaal is van 88% van de respondenten diens postcode bekend. Deze postcodes worden gebruikt om een onderverdeling te maken van de resultaten naar gebiedsdeel. In Figuur 3 worden de verschillende gebiedsdelen van Groningen weergegeven.

Figuur 3: Gebiedsdelen gemeente Groningen

Figuur 4 toont de verdeling van de respondenten over de gebiedsdelen. Dit komt redelijk overeen met de werkelijke verdeling in de gemeente. Er is een kleine oververtegenwoordiging van de respons uit de gebiedsdelen Oost en Zuid. Bij gebiedsdeel West is juist een kleine ondervertegenwoordiging in de respons.

Figuur 4: Verdeling respons (n=4.117) naar gebiedsdeel, vergeleken met verdeling 18-plussers in de gemeente Groningen (n=203.757)

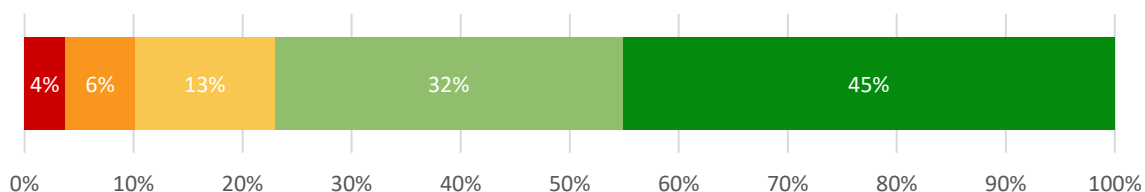
Concluderend kan worden gesteld dat de responsgroep op bepaalde eigenschappen geen goede afspiegeling is van alle inwoners in Groningen in de gemeente Groningen. Er is namelijk een ondervertegenwoordiging van jongvolwassenen (18 – 27 jaar), waardoor de responsgroep in hoge mate uit oudere inwoners bestaat. Om die reden kunnen we dan ook niet zeggen dat de resultaten een volledig representatief beeld geven van de mening van alle inwoners uit de gemeente Groningen. Wel maken we in het rapport regelmatig een onderscheid tussen verschillende groepen, om mogelijke verschillen tussen bijvoorbeeld jongeren en ouderen in beeld te brengen.

Resultaten

3.1 Verduurzaming

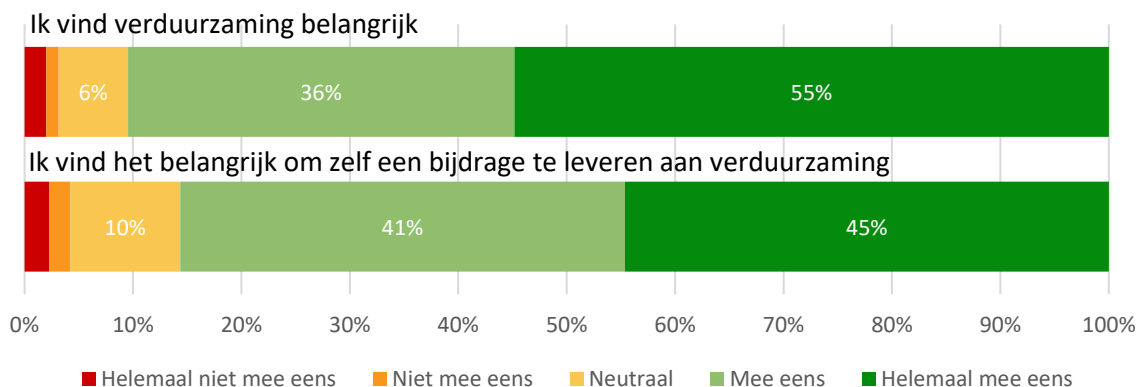
We vroegen aan de respondenten in hoeverre zij het eens waren met de stelling 'Ik vind het een goed streven dat de gemeente Groningen in 2035 CO₂-neutraal wil zijn' (Figuur 5). Ruim drie kwart van de respondenten is het hier (helemaal) mee eens. Eén op de tien respondenten vindt het geen goed streven van de gemeente om in 2035. Wanneer rekening gehouden wordt met de leeftijd van de respondenten, valt op dat respondenten tussen de 18 en 27 jaar het vaker eens zijn met het streven van de gemeente (88%) dan respondenten van 75 jaar en ouder (71%).

Figuur 5: Ik vind het een goed streven dat de gemeente Groningen in 2035 CO₂-neutraal wil zijn (n=4.620)

Daarnaast is aan de respondenten gevraagd of ze verduurzaming belangrijk vinden, en of ze het belangrijk vinden om zelf een bijdrage te leveren aan verduurzaming. In Figuur 6 worden de resultaten van deze twee vragen weergegeven. Hieruit blijkt dat het overgrote deel (91%) verduurzaming belangrijk vindt. Daarnaast vindt 86% het belangrijk om zelf een bijdrage te leveren aan verduurzaming.

Figuur 6: Belang verduurzaming (n=4.637)

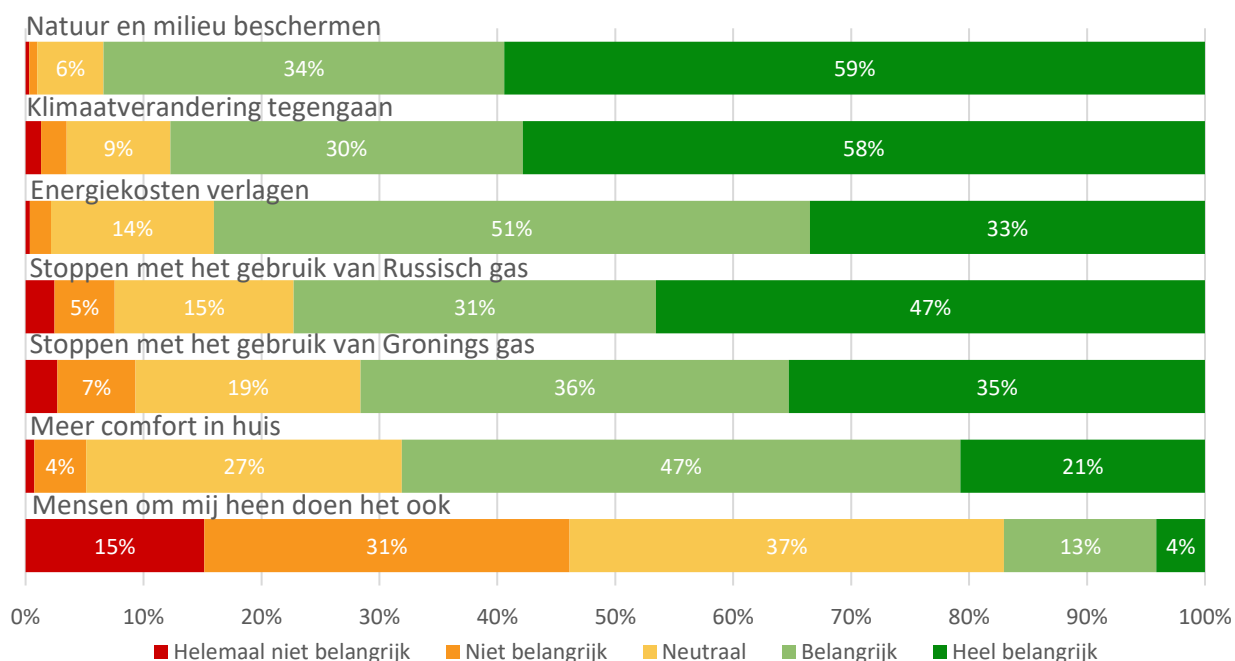

Redenen om te verduurzamen

In een vervolgvraag vroegen we de respondenten die verduurzaming (enigszins) belangrijk vinden wat voor hen belangrijke redenen zijn om te verduurzamen. Hierbij konden ze op een schaal van 1 tot 5 (helemaal niet belangrijk – heel belangrijk) aangeven in hoeverre ze de verschillende redenen belangrijk vinden. Hieruit blijkt dat voor de respondenten het beschermen van natuur en milieu en het tegengaan van klimaatverandering de belangrijkste redenen zijn om te verduurzamen (zie Figuur 7). Respectievelijk 93% en 88% vindt dit (heel) belangrijk. Ook het verlagen van energiekosten (84%) en het stoppen met het gebruik van Russisch aardgas (78%) worden gezien als belangrijke redenen om te verduurzamen. 'Mensen om mij heen doen het ook' is de minst belangrijke reden om te verduurzamen (17% (heel) belangrijk).

Hoe ouder de respondenten hoe meer 'meer comfort in huis' een reden is om te verduurzamen (18-27 jaar: 59% (heel) belangrijk, 75+: 70%). Dit geldt ook voor de reden 'mensen om mij heen doen het ook' (jongste leeftijdsgroep: 15% (heel) belangrijk, oudste leeftijdsgroep: 25%).

Figuur 7: Hoe belangrijk zijn onderstaande redenen om te verduurzamen voor u? (n=4.134)

Verantwoordelijkheid

Ter opvolging van deze vragen hebben we aan de respondenten gevraagd wie volgens hen verantwoordelijk is voor het werken aan een CO₂-neutraal Groningen. Er blijken geen grote verschillen te zitten in wie de respondenten verantwoordelijk achten voor het werken aan een CO₂-neutraal Groningen. Zo is tussen de 74% en 81% van mening dat bewoners, provincie Groningen, het bedrijfsleven, gemeente Groningen en de Rijksoverheid verantwoordelijk zijn voor het CO₂-neutraal maken van Groningen. Verder vond 4% van de respondenten dat niemand verantwoordelijk was en had 2% geen mening. Van de respondenten geeft 3% een ander antwoord, hier wordt voornamelijk genoemd dat iedereen verantwoordelijk is. Anderen stellen dat er een internationale aanpak nodig is.

De oudste leeftijdsgroep (75-plus) vindt naar verhouding minder vaak dat het bedrijfsleven, de gemeente, de provincie en rijksoverheid verantwoordelijk zijn voor het werken aan een CO₂-neutraal Groningen dan jongere leeftijdsgroepen (zie tabel 1).

Tabel 1: Wie is er volgens u verantwoordelijk voor het werken aan een CO₂-neutraal Groningen?

	Bewoners	Bedrijfsleven	Gemeente Groningen	Provincie Groningen	Rijksoverheid	Niemand
18-27 jaar (n=147)	71%	85%	88%	82%	88%	1%
28-44 jaar (n=792)	75%	85%	86%	83%	88%	3%
45-64 jaar (n=1.707)	76%	79%	80%	75%	80%	4%
65-74 jaar (n=1.227)	78%	79%	80%	75%	80%	4%
75 jaar e.o. (n=551)	67%	70%	69%	67%	75%	4%
Totaal	74%	79%	80%	76%	81%	4%

Dit moet je internationaal aanpakken. Nederland en Groningen zijn veel te klein om dit op te lossen. 30 kilometer naar het oosten is het beleid totaal anders, dus...

Verder zijn er ook respondenten die van mening zijn dat klimaatverandering geen (huidig) probleem is voor de samenleving:

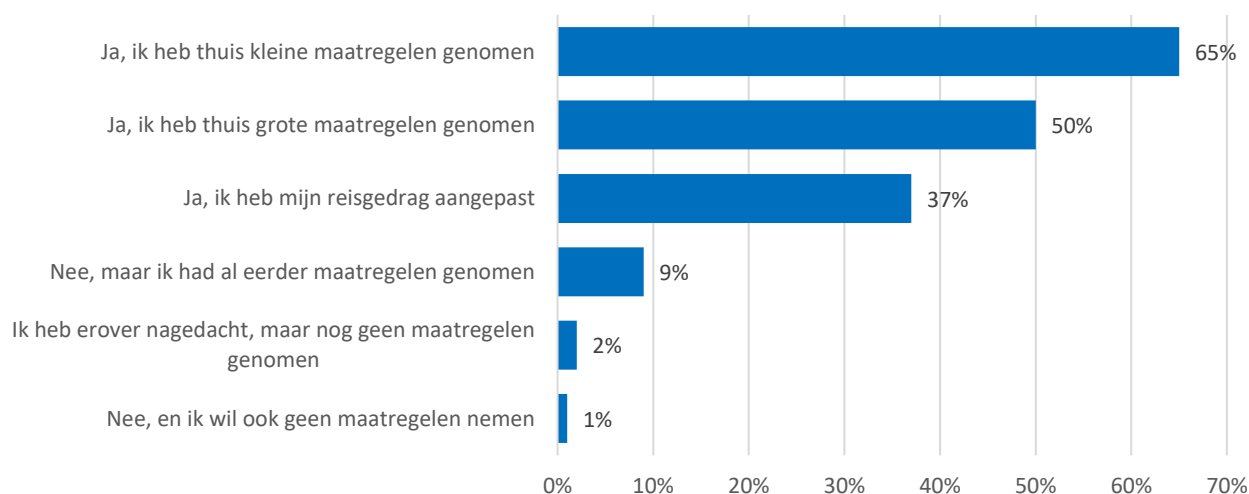
Ik kan moeilijk een mening geven. Volgens mij is klimaatverandering van alle tijden. Denk aan ijstijd etc.

3.2 Energiebesparing

We hebben aan de respondenten gevraagd of ze de afgelopen drie jaar aan energiebesparing hebben gedaan. Hierbij is ook gevraagd naar verschillende vormen van energiebesparing. De resultaten hiervan worden weergegeven in Figuur 8. In totaal geeft 84% van de respondenten aan dat ze in de afgelopen drie jaar één of meer maatregelen genomen hebben. Tellen we daar de respondenten die al eerder maatregelen genomen hadden bij op, dan heeft 93% zich beziggehouden met het nemen van energiebesparende maatregelen. Ruim de helft van de respondenten (65%) heeft thuis kleine maatregelen getroffen omtrent energiebesparingen. Dit kunnen maatregelen als het plaatsen van tochtstrips en radiatorfolie, of het korter gaan douchen geweest zijn. Daarnaast heeft 50% thuis grote maatregelen getroffen, zoals het isoleren van het huis of het installeren van zonnepanelen en een warmtepomp. Ook heeft 37% van de respondenten zijn/haar reisgedrag aangepast. Zij hebben bijvoorbeeld in de afgelopen drie jaar vaker de fiets gepakt. Een tiende van de respondenten geeft aan al eerder maatregelen getroffen te hebben.

Wanneer onderscheid wordt gemaakt in leeftijd, valt voornamelijk dat jongeren tussen de 18 en 27 jaar het minst vaak grote maatregelen hebben getroffen. Dit kan mogelijk verklaard worden doordat zij vaker in huurwoningen wonen, via een woningcorporatie (28%) dan wel via een particuliere verhuurder (52%). Wel blijkt dat hoe jonger, hoe vaker men kleine maatregelen heeft genomen (74% van de 18-27-jarigen, tegenover 57% van de 75-plussers).

Figuur 8: Energiebesparende maatregelen (n=4.557)*

*Meerdere antwoorden mogelijk, waardoor de percentages optellen tot meer dan 100%.

In een vervolgvraag hebben we aan de respondenten gevraagd of ze belemmeringen ondervinden bij het verduurzamen van hun woning (Figuur 9). Ruim een kwart van de respondenten (28%) geeft aan geen belemmeringen te ondervinden. Ook geeft ongeveer een kwart (26%) aan hierover geen zeggenschap te hebben, omdat ze in een huurhuis wonen of lid zijn van een VvE. Verder vindt 18% het verduurzamen van hun woning te duur en heeft 14% er niet genoeg geld voor. De 14% van de respondenten die een andere belemmering ondervindt, noemt onder andere dat ze niet weten waar ze moeten beginnen, ze in een huurhuis wonen waardoor alleen kleine veranderingen mogelijk zijn en dat er door bouwkundige beperkingen geen verduurzaming mogelijk is. Vooral jongeren ondervinden belemmeringen bij het verduurzamen. Slechts 2% van de 18-27-

jarigen ervaart *geen* belemmeringen. De grootste belemmering voor jongeren is dat zij er niet zelf over kunnen beslissen (73%). Ook in de leeftijdsgroep 28-44 is het aandeel dat geen belemmeringen ondervindt relatief groot; 18%. Ook bij deze groep is geen zeggenschap de belangrijkste reden om dit niet te doen (38%).

Figuur 9: Belemmeringen verduurzamen woning (n=4.490)*

*Meerdere antwoorden mogelijk, waardoor de percentages optellen tot meer dan 100%. De optie 'Ik kan er niet zelf over beslissen' is een uitzonderlijke optie, waardoor hierbij geen mogelijkheid was om meerdere antwoorden op te geven.

Tot slot vroegen we in een open vraag waar respondenten het meest behoefte aan hebben omtrent ondersteuning van de gemeente bij het verduurzamen van hun woning. Hierin kwam onder andere naar voren dat respondenten behoefte hebben financiële ondersteuning, maar ook aan advies (op maat):

Aan iemand die komt kijken, meedenkt en maatwerk wil leveren.

Daarnaast worden ook concrete voorbeelden van belemmeringen genoemd, zoals:

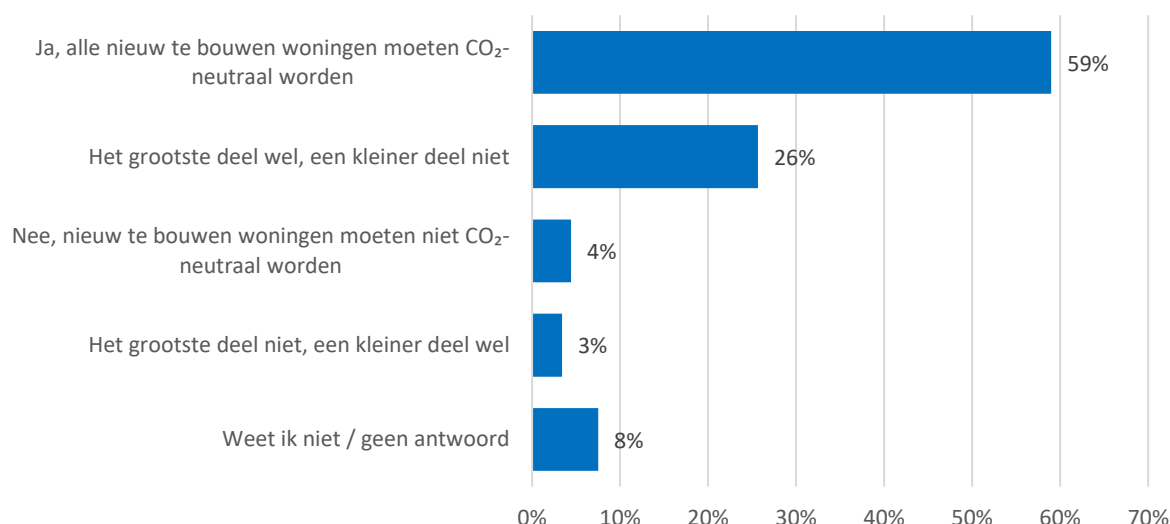
Als bewoner van de binnenstad wil ik wel tegels wippen, maar ik kan geen groene container krijgen voor de afvoer van mijn GFT afval. Dat heeft er toe geleid dat ik meer stenen heb aangelegd i.p.v. verwijderd, wat ik liever had gedaan.

3.3 Bouwen

Nieuwe woningen hebben energie en warmte nodig en maken daarmee de energiebehoefte van de gemeente groter. Om dit te voorkomen kunnen nieuwe woningen CO₂-neutraal worden. Dit zorgt vaak wel voor hogere kosten of vertragingen. Dit terwijl de woningbehoefte in de gemeente groot is en er duizenden woningen gebouwd moeten worden. Daarom hebben we aan de respondenten gevraagd of alle nieuw te bouwen woningen in de gemeente Groningen CO₂-neutraal moeten worden. De resultaten hiervan worden weergegeven in Figuur 10. Uit deze figuur blijkt dat meer dan de helft van de respondenten (59%) van mening is dat alle nieuw te bouwen woningen CO₂-neutraal moeten worden. Daarnaast vindt ongeveer een kwart van de respondenten (26%) dat het grootste deel van de nieuw te bouwen woningen CO₂-neutraal moet worden, en een kleiner deel niet. In totaal is 4% van de respondenten van mening dat nieuw te bouwen woningen niet CO₂-neutraal moeten worden. Verder wist 8% geen antwoord te geven op de vraag.

Splitsen we de resultaten uit naar leeftijd, dan zien we dat oudere leeftijdsgroepen vaker vinden dat alle woningen CO₂-neutraal moeten worden (62% van 65-plussers, tegenover 48% 18-27-jarigen). Ruim een derde (36%) van de jongeren vindt dat het grootste deel van de woningen CO₂-neutraal gebouwd moet worden en een kleiner deel niet, tegenover 24% van de 65-plussers.

Figuur 10: Vindt u dat alle nog nieuw te bouwen woningen in de gemeente Groningen CO₂-neutraal moeten worden? (n=4.499)

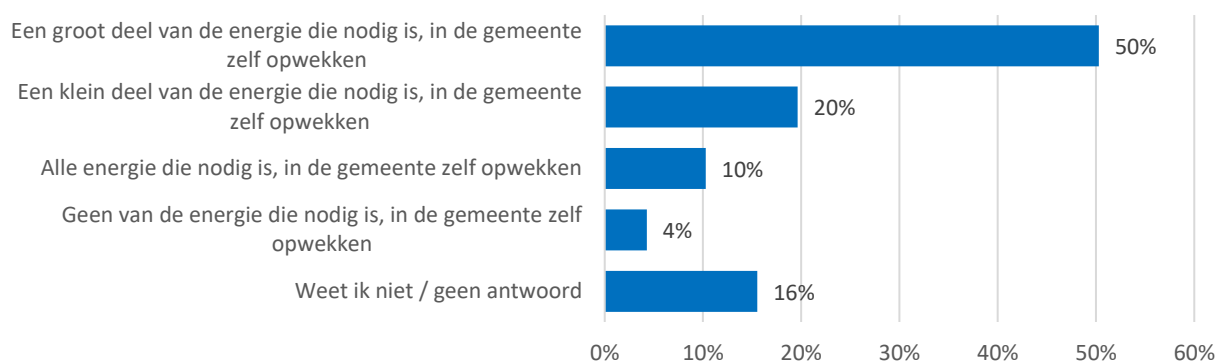

3.4 Energie opwekken

In een eventueel CO₂-neutraal Groningen moet nog steeds energie opgewekt worden. Oók nadat zoveel mogelijk energie is bespaard én alle mogelijke daken met zonnepanelen zijn belegd. De energie die dan nog opgewekt moet worden, moet, in het geval van een CO₂-neutraal Groningen, van hernieuwbare bronnen komen. In verschillende vragen hebben we aan de respondenten gevraagd hoe zij kijken tegenover het opwekken van energie.

We vroegen in hoeverre men vindt dat de energie die in de gemeente Groningen nodig is, binnen de gemeentegrenzen moet worden opgewekt (zie Figuur 11). Een tiende van de respondenten vindt dat alle energie die nodig is moet worden opgewekt binnen de gemeentegrenzen. De helft van de respondenten is van mening dat een groot deel van de energie die nodig is, in de gemeente zelf moet worden opgewekt. Daarnaast vindt 20% dat een klein deel en 4% dat geen energie binnen de gemeentegrenzen moet worden opgewekt. Tot slot wist een relatief groot deel (16%) geen antwoord op de vraag te geven. Als we de antwoorden uitsplitsen naar leeftijdscategorie, dan zien we dat ouderen (75-plus) vaker kiezen voor alle energie zelf opwekken (12%, ten opzichte van 5% 18-27 jaar). De jongste leeftijdsgroep kiest juist vaker voor een groot deel zelf opwekken (62%, ten opzichte van 44% 75-plus).

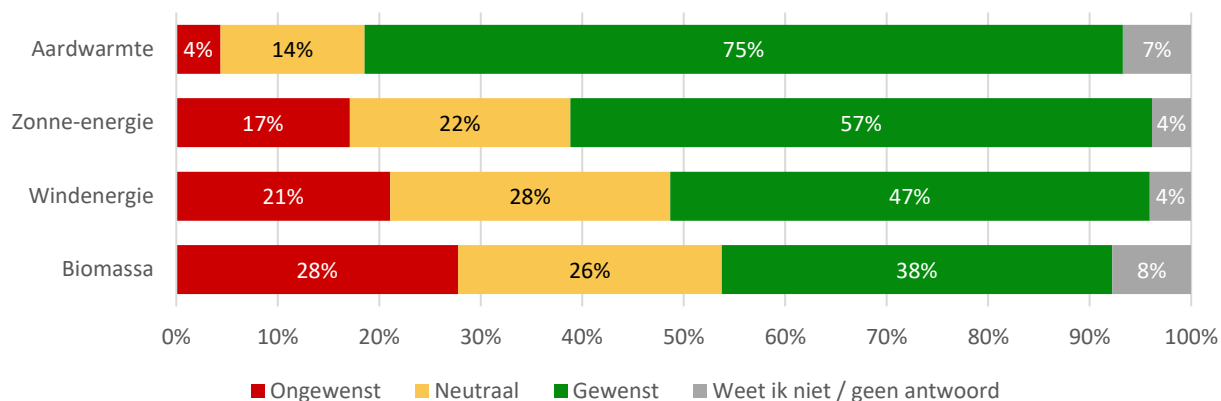
Figuur 11: In hoeverre vindt u dat de energie die in de gemeente Groningen nodig is, binnen de gemeentegrenzen moet worden opgewekt? (n=4.486)

Vervolgens hebben we gevraagd voor welke energiebronnen de gemeente volgens hen ruimte, beleid en/of geld beschikbaar moet maken *binnen* de eigen gemeentegrenzen. Hierbij konden mensen aangeven of de voorgestelde energiebronnen gewenst of ongewenst waren. Uit Figuur 12 blijkt dat aardwarmte volgens de respondenten het meeste potentieel heeft. Driekwart vindt het gewenst dat de gemeente ruimte, beleid en/of geld beschikbaar moet maken voor deze energiebron. Bij aardwarmte wordt warm water opgepompt uit diepe aardlagen. Dit kan direct worden gebruikt voor de verwarming en elektriciteitsproductie. Verder vindt 57% zonne-energie en 47% windenergie gewenst. Biomassa, het winnen van energie uit bijvoorbeeld gewassen, bomen, stro of snoeiafval, vindt 38% gewenst. Ruim een kwart van de respondenten ziet biomassa juist als een ongewenste energiebron in de gemeente.

Wanneer we de uitkomsten uitsplitsen naar leeftijd, dan valt op dat hoe jonger, hoe gewenster zonne- en windenergie is. Van de jongste leeftijdsgroep (18-27 jaar) vindt 71% zonne-energie en 63% windenergie gewenst, tegenover respectievelijk 52% en 43% van de oudste leeftijdsgroep (75-plus). Voor aardwarmte is het juist net andersom. Alleen jongeren zien hier minder heil in (59%), terwijl driekwart van de leeftijdsgroepen boven de 27 jaar dit wel gewenst vindt.

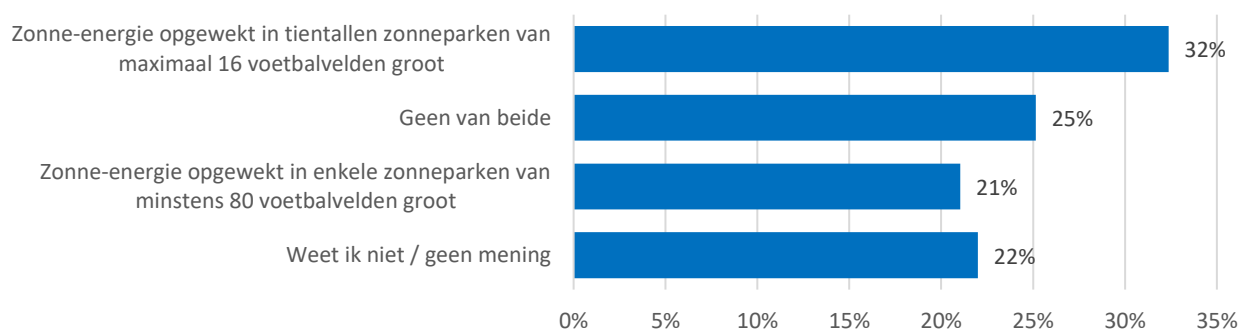
Figuur 12: Voor welke energiebronnen zou de gemeente ruimte, beleid en/of geld beschikbaar moeten maken binnen de eigen gemeentegrenzen? (n=4.486)

Zonne-energie

Aan respondenten die neutraal dan wel positief waren over het opwekken van zonne-energie binnen de gemeentegrenzen, hebben we twee scenario's voorgelegd. Enerzijds het opwekken van zonne-energie in tientallen zonneparken van maximaal 16 voetbalvelden groot, anderzijds het opwekken van zonne-energie in enkele zonneparken van minstens 80 voetbalvelden groot. Men kon aangeven wat hun voorkeur was. (Figuur 13). Hieruit blijkt dat een derde van de respondenten de voorkeur heeft voor het opwekken van zonne-energie in tientallen zonneparken van maximaal 16 voetbalvelden groot. Ruim een vijfde heeft de voorkeur voor zonne-energie opgewekt in enkele zonneparken van minstens 80 voetbalvelden groot. Een kwart van de respondenten kiest echter geen van de genoemde opties. Ook valt op dat 22% aangeeft het niet te weten of geen mening heeft. Bekijken we deze resultaten per leeftijdsgroep, dan zien we dat de voorkeur voor enkele grote zonneparken afneemt naar mate men ouder is; 12% van de 75-plussers geeft hier de voorkeur aan, tegenover 35% van de 18-27-jarigen). Ouderen kiezen juist vaker voor geen van beide (27% tegenover 12% 18-27 jaar).

Figuur 13: Als de gemeente inzet op zonne-energie, wat heeft dan uw voorkeur? (n=4.274)

De respondenten hadden ook de mogelijkheid om hun antwoord toe te lichten. Hier kwam voornamelijk naar voren dat veel respondenten het liefst hebben dat zonnepanelen geplaatst worden op daken:

Eerst op zoveel mogelijk daken (denk bijvoorbeeld ook aan gebouwen op industrieterreinen). Zonneparken zijn misschien ter aanvulling gewenst, maar

maak deze parken dan zo dat ze voor meerdere functies te gebruiken zijn. Denk bijvoorbeeld aan verschuifbare panelen, waar begroeiing onder mogelijk is. Niet zoveel mogelijk panelen op een hectare, maar ook ruimte voor natuur of akkerbouw op de velden.

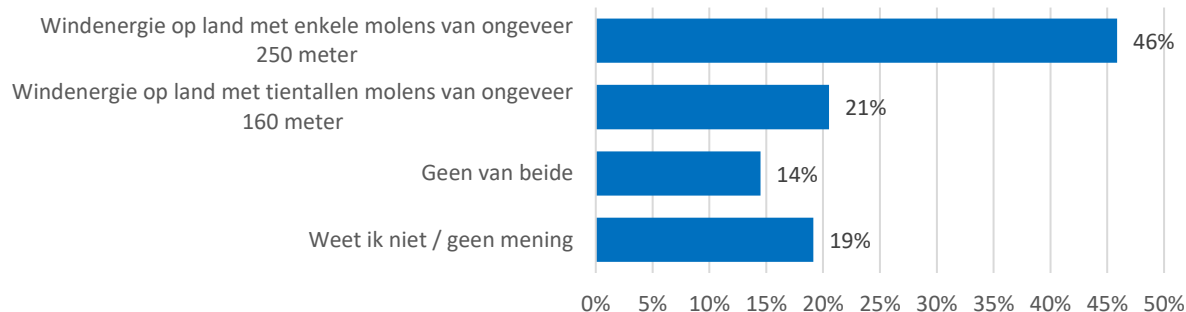
Alle gebouwen moeten zonnepanelen hebben, dan kunnen we over zonneparken spreken.

Windenergie

Aan de respondenten die neutraal of positief stonden tegenover het opwekken van windenergie binnen de gemeentegrenzen, hebben we ook twee scenario's voor windenergie op land voorgelegd. Enerzijds ging het om tientallen molens van ongeveer 160 meter, anderzijds om enkele molens van ongeveer 250 meter. De resultaten hiervan worden weergegeven in Figuur 14. Hieruit blijkt dat bijna de helft (46%) van de respondenten kiest voor het opwekken van windenergie op land met enkele molens van ongeveer 250 meter. Daarnaast kiest 21% voor het op wekken door middel van tientallen molens van ongeveer 160 meter. Verder kiest 14% geen van beide en weet 19% geen antwoord te geven of geen mening te vormen.

Ook hier zien we dat de voorkeur voor enkele grote molens toeneemt naarmate men jonger is. Van de jongste leeftijdsgroep (18-27 jaar) kiest 65% voor deze optie, tegenover 35% van de 75-plussers. Van de jongste leeftijdsgroep kiest slechts 1% voor geen van beide opties, tegenover 23% van de 75-plussers.

Figuur 14: Als de gemeente inzet op windenergie, wat heeft dan uw voorkeur? (n=3.188)

Ook bij deze vraag konden de respondenten hun antwoord toelichten. Uit deze antwoorden bleek vooral dat respondenten het belangrijk vinden dat er rekening wordt gehouden met de bewoners en de omgeving:

Dit is een lastig punt. Voor de omwonenden kunnen grote windmolens voor veel overlast zorgen en ze zijn bepalend voor het landschap. De plek is dus zeer bepalend voor of de molen wel of niet geaccepteerd wordt. Hier is niet simpelweg ja of nee op te antwoorden.

Anderen geven aan dat ze de voorkeur geven aan windmolens op zee.

3.5 Participatie

Om na te gaan in hoeverre inwoners uit het inwonerspanel meegenomen willen worden bij besluitvorming en activiteiten, hebben we verschillende vragen gesteld over participatie. Een van deze vragen luidde: *'In hoeverre zou u betrokken willen worden bij de besluitvorming over een CO₂-neutraal Groningen?'*. De antwoordmogelijkheden varieerden van niet betrokken willen worden tot zelf de beslissingen nemen. Uit Tabel 2 blijkt dat ruim een derde van de respondenten alleen geïnformeerd wil worden over een CO₂-neutraal Groningen. Verder wil 15% zijn mening geven en wil 13% het liefst zelf de beslissingen nemen over CO₂-neutraal Groningen. Ruim een vijfde wil niet betrokken worden of heeft geen mening (13%). Wanneer onderscheid wordt gemaakt in leeftijd, valt met name op dat respondenten tussen de 18 en 27 jaar (27%) en tussen de 28 en 44 jaar (24%) vaker dan gemiddeld hun mening willen geven over CO₂-neutraal Groningen.

Tabel 2: In hoeverre zou u betrokken willen worden bij de besluitvorming over een CO₂-neutraal Groningen? Naar leeftijd (n=4.370)

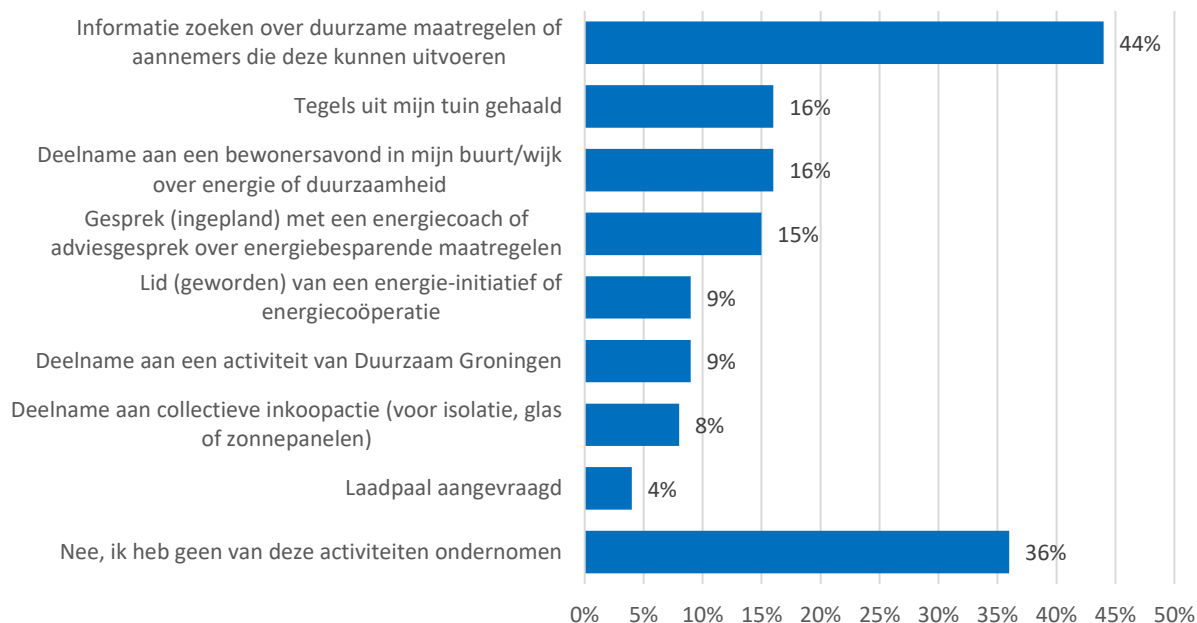
	Ik wil niet betrokken worden	Ik wil geïnformeerd worden	Ik wil mijn mening geven	Ik wil zelf de beslissingen nemen	Weet niet/geen mening
18 – 27 jaar (n=143)	15%	34%	27%	10%	13%
28 – 44 jaar (n=774)	17%	38%	24%	12%	10%
45 – 64 jaar (n=1.685)	21%	35%	15%	15%	13%
65 – 74 jaar (n=1.220)	23%	39%	12%	12%	14%
75+ (n=548)	29%	34%	9%	13%	15%
Totaal	22%	36%	15%	13%	13%

Activiteiten

Om een beeld te krijgen van de activiteiten van inwoners omtrent energie, is gevraagd welke activiteiten de respondenten de afgelopen 3 jaar hebben bijgewoond (zie Figuur 15). Uit deze vraag blijkt dat van alle genoemde activiteiten, de respondenten het vaakst informatie hebben opgezocht over duurzame maatregelen (44%). Het tegels uit de tuin halen en het deelnemen aan een bewonersavond over energie of duurzaamheid is door 16% van de respondenten ondernomen, in gesprek gaan met een energiecoach door 15%. Verder heeft ruim een derde geen van de activiteiten ondernomen.

Wanneer onderscheid wordt gemaakt in leeftijd valt voornamelijk op dat het grootste deel (66%) van de jongste leeftijdscategorie (18 – 27 jaar) geen van de activiteiten heeft ondernomen.

Figuur 15: Heeft u in de afgelopen 3 jaar één of meer van onderstaande activiteiten ondernomen? (n=4.532)

Meedenken

Aan de respondenten is gevraagd wat zij de beste manier vinden om als bewoner mee te denken over een CO₂-neutraal Groningen (zie Figuur 16). Opiniepeilingen komen hierbij als meest gewenst uit de bus (58%). Daarnaast vindt 39% lokale bijeenkomsten, 28% digitale vormen van participatie en 25% referenda een wenselijke mogelijkheid om mee te denken over een CO₂-neutraal Groningen. Wanneer we onderscheid maken naar leeftijd, dan zien we dat jongeren (18-27 jaar) vaker de voorkeur hebben voor digitale vormen van participatie (40% tegenover 19% 75-plus) en voor opiniepeilingen (64% tegenover 53% 75-plus).

Figuur 16: Wat vindt u de beste manier om u als bewoner te laten meedenken over CO₂-neutraal Groningen in 2035? (n=3.473)*

*Meerdere antwoorden mogelijk, waardoor de percentages optellen tot meer dan 100%.

Duurzaamheidsloket

Team Energie van de gemeente Groningen denkt erover na om in het centrum van Groningen een duurzaamheidsloket te openen waar inwoners heen kunnen gaan om vragen te stellen over verduurzaming. Aan de respondenten is gevraagd of zij belangstelling hebben om zo'n duurzaamheidsloket te bezoeken. De meningen hierover zijn precies gelijk verdeeld. Telkens een derde van respondenten antwoordt 'ja', 'nee' en 'weet ik niet'. Wanneer onderscheid wordt gemaakt naar leeftijd wordt duidelijk dat de jongere leeftijdsgroepen tot 44 jaar vaker aangeven het duurzaamheidsloket *niet* te gaan bezoeken dan de oudere leeftijdscategorieën (zie Tabel 3).

Tabel 3: Bezoeken duurzaamheidsloket, naar leeftijd (n=4.387)

	Ja	Nee	Weet ik niet
18 – 27 jaar (n=143)	31%	45%	24%
28 – 44 jaar (n=779)	27%	42%	31%
45 – 64 jaar (n=1.696)	33%	33%	34%
65 – 74 jaar (n=1.221)	37%	29%	34%
75+ (n=549)	33%	30%	36%

In een vervolgvraag is gesteld waarom men dit loket al dan niet zal gaan bezoeken. Hieruit komt onder andere naar voren dat of respondenten langskomen afhankelijk is van welke informatie ze daar kunnen vinden:

Afhankelijk van of ik vragen heb die ik zelf niet kan beantwoorden via het internet

Anderen geven aan dat een duurzaamheidsloket mogelijk te ver weg is, het niet relevant is doordat ze in een huurwoning wonen of dat het openen van zo'n loket een verspilling van geld is:

Echt geldverspilling om een loket te openen. Mensen hebben meer financiële ondersteuning nodig, de kennis en wil is er wel.

Colofon

Routekaart Groningen CO₂-neutraal 2024

Auteurs

Mirthe Fokkema
Inge de Vries

Maand van uitgave

Februari 2024

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Deon Prins

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30
E: info@oisgroningen.nl
I: www.oisgroningen.nl